

Anna Rappe

## Analiza wyników Gimnazjum AA

*Próba łączenia analiz ilościowych (EWD) i jakościowych (ewaluacja zewnętrzna)*

Gimnazjum AA jest dużą, w jednym roczniku 4-5 oddziałów, szkołą wielkomięską. Wyniki egzaminacyjne szkoły są bardzo wysokie, od 2002 do 2011 szkoła z obu części egzaminu gimnazjalnego osiąga wyniki z 9 przedziału skali staninowej.

Gimnazjum jest szkołą rejonową, która z roku na rok przyjmuje coraz więcej uczniów spoza swojego rejonu. W roku 2008 egzamin zdawało 116 uczniów objętych rejonem nauczania i 87 spoza rejonu, w roku 2011 proporcje się zmieniły: 88 uczniów było „rejonowych” i 125 spoza rejonu.

Podczas badań przeprowadzanych w ramach ewaluacji zewnętrznej w Gimnazjum AA, uczniowie oraz rodzice wyrazili swoje opinie o pracy szkoły (data badania 04.10.2010 – 15.10.2010).

*(...) w ankietach większość rodziców (29 z 43) stwierdziła, że nauczyciele rzadko uwzględniają opinie uczniów dotyczące tematyki czy sposobu prowadzenia zajęć. 48,85% uczniów uważa, że nauczyciele nigdy nie pytają ich o opinie, w jaki sposób chcieliby się uczyć na lekcjach, a 41,95% uczniów twierdzi, że tylko na niektórych zajęciach nauczyciele pytają ich o opinie na ten temat. Na obserwowanych lekcjach nauczyciele nie pytali uczniów o sposób pracy na lekcji.*

*53,37% uczniów stwierdziło, że nie uczestniczyło aktywnie w zajęciach tego dnia. Potwierdziła to obserwacja lekcji w trakcie których, w większości przypadków, zaangażowani byli pojedynczy uczniowie.*

*(...) około 70% ankietowanych uczniów uważa, że nauczyciele ustalając ocenę nie odnoszą się do ich wcześniejszych osiągnięć lub trudności, ani do wiedzy i umiejętności nabytych wcześniej. (...) 56 ze 175 uczniów czuje się zniechęconych otrzymaną oceną, 38 uczniom nie chce się dalej uczyć, a 34 nie wie, co dalej robić. Ponad 80% uczniów wyraziło opinię, że nauczyciele nie rozmawiają z nimi na temat przyczyn trudności, ani też sukcesów w nauce.<sup>1</sup>*

Opinie te zaniepokoiły radę pedagogiczną, postanowiono lepiej się przyjrzeć pracy szkoły, między innymi wykorzystując w analizach wskaźnik EWD.

Analizy rozpoczęto od trzyletnich wskaźników, które są dostępne dla wszystkich zainteresowanych wynikami gimnazjalnymi (strona <http://gimnazjum.ewd.edu.pl/> )

### Część humanistyczna

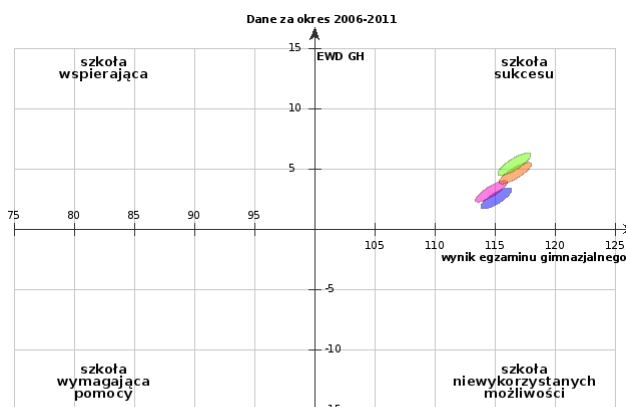
(w nawiasach liczba zdających)

■ Wskaźniki obliczone na podstawie danych egzaminacyjnych z lat **2009-2011.**(659)

■ Wskaźniki obliczone na podstawie danych egzaminacyjnych z lat **2008-2010.** (649)

■ Wskaźniki obliczone na podstawie danych egzaminacyjnych z lat **2007-2009.** (639)

■ Wskaźniki obliczone na podstawie danych egzaminacyjnych z lat **2006-2008.** (625)

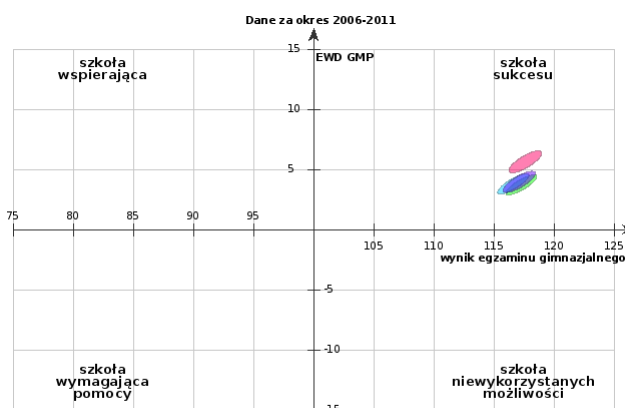


Rysunek 1a. Wskaźniki EWD GH w latach 2006-2011

<sup>1</sup> Nadzór pedagogiczny. System Ewaluacji Oświaty. RAPORT Z EWALUACJI CAŁOSCIOWEJ. Wersja skrócona. <http://www.npseo.pl/> (data dostępu 15-04-2012)

### Część mat-przyrodnicza (w nawiasach liczba zdających)

- Wskaźniki obliczone na podstawie danych egzaminacyjnych z lat **2009-2011**. (659)
- Wskaźniki obliczone na podstawie danych egzaminacyjnych z lat **2008-2010**. (649)
- Wskaźniki obliczone na podstawie danych egzaminacyjnych z lat **2007-2009**. (639)
- Wskaźniki obliczone na podstawie danych egzaminacyjnych z lat **2006-2008**. (625)



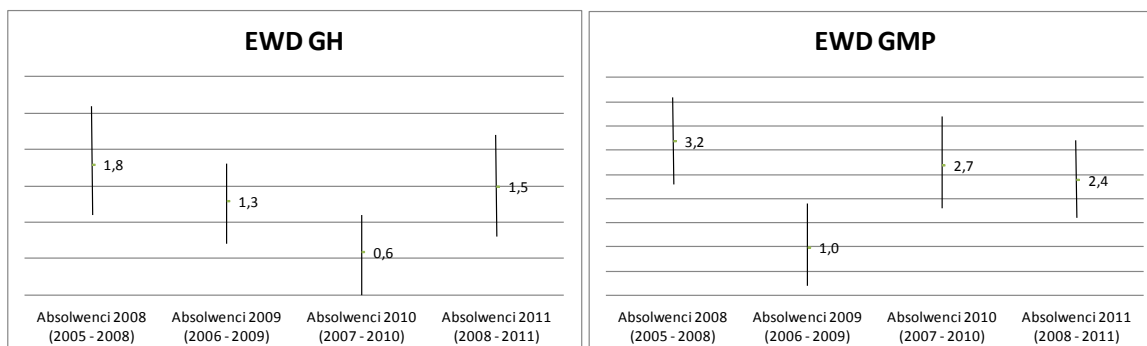
Rysunek 2b. Wskaźniki EWD GMP w latach 2006-2011

Trzyletnie wskaźniki EWD potwierdzają bardzo wysokie wyniki egzaminacyjne (powyżej jednego odchylenia standardowego od średniej krajowej). Daje się zauważyć spadek wskaźnika EWD GH, choć nadal jest wysoki, wskaźniki EWD GMP od trzyletniego okresu 2007-2009 są stabilne i również wysokie.

Następnie, korzystając z narzędzia Kalkulator EWD Plus przeanalizowano wartości EWD jednorocznego w latach 2008-2011.

Gimnazjum jest bardzo dużą szkołą, co roku zdaje egzamin gimnazjalny ponad 200 uczniów, dlatego może dziwić stosunkowo **mała stabilność** rocznego wskaźnika EWD.

Wykresy przedziałów ufności EWD jednorocznego dla lat 2008-2011 znajdują się poniżej.

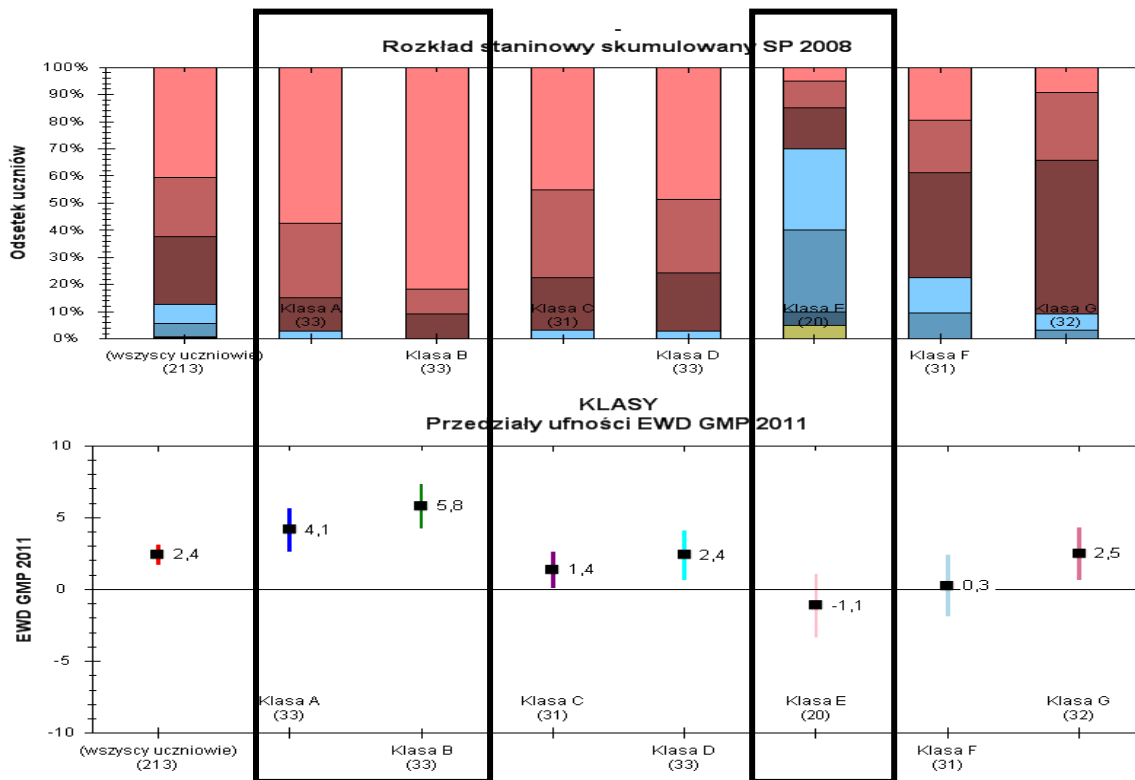


Rysunek 3. EWD jednoroczne w latach 2008-2011

W szkole funkcjonują klasy profilowane. Preferencje uczniów co do wyboru klasy uwzględnia się w zależności od wyniku sprawdzianu i ocen na świadectwie. Uczniowie z wyższymi wynikami mają większe szanse na dostanie się do klasy z profilem, który ich interesuje niż uczniowie z niskimi wynikami.

Młodzież z najwyższymi wynikami ze sprawdzianu i wysokimi ocenami szkolnymi najczęściej wybiera klasy „matematyczne”, z dodatkową liczbą godzin z matematyki. W klasach tych wskaźnik EWD części matematyczno-przyrodniczej osiąga zwykle wyższą wartość niż w pozostałych.

Na rysunku 3. znajdują się przykładowe wyniki z sesji egzaminacyjnej w roku 2011, część matematyczno-przyrodnicza.



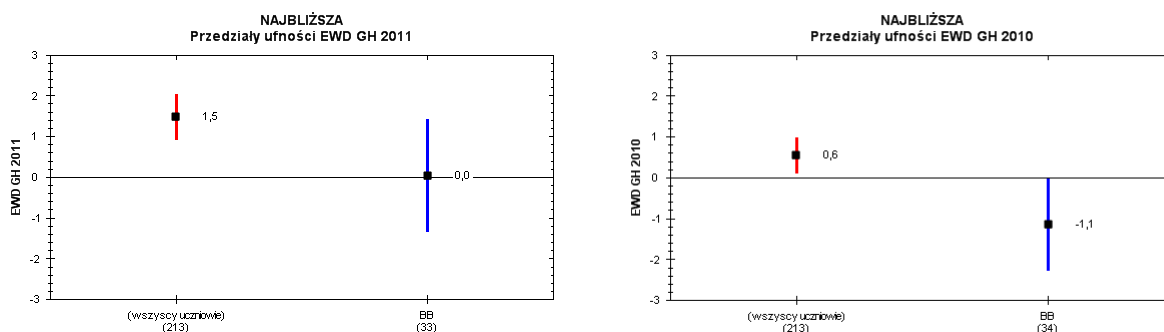
Rysunek 4. Przydział uczniów do klas a wskaźniki EWD (matematyczno-przyrodnicze)

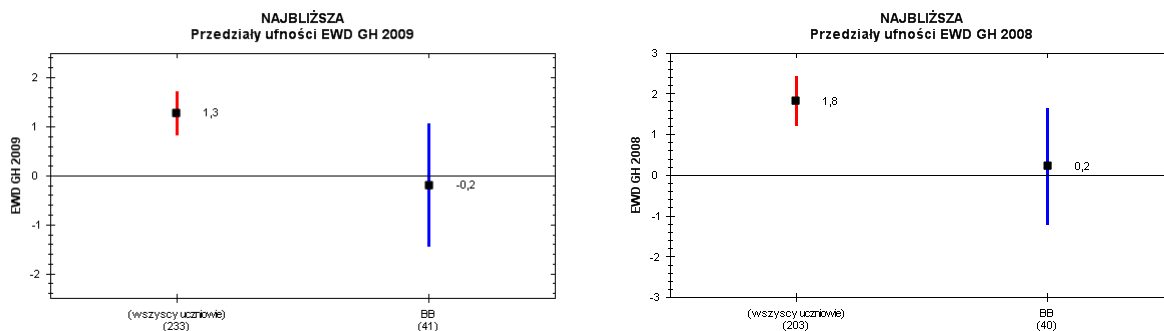
W klasie A i B uczniowie mieli bardzo wysokie wyniki ze sprawdzianu oraz realizowali program z rozszerzoną liczbą godzin z matematyki. W klasach tych osiągnięto wysoki, ponadprzeciętny wskaźnik EWD z części matematyczno-przyrodniczej. W klasie E, do której uczęszczali uczniowie z niższym potencjałem, wskaźnik EWD jest znacząco niższy.

Dla poprzednich sesji egzaminacyjnych można zauważyć podobne zależności, czemu trudno się dziwić. Zwiększona liczba godzin matematyki w wybranych klasach zwiększa szansę uczniów na uzyskanie wysokiego wyniku egzaminacyjnego. Różna liczba godzin w zależności od klasy wpływa na różnicowanie się wyników.

Uczniowie oraz ich opiekunowie, największej szkoły podstawowej (SP BB) objętej obwodem nauczania, mają zastrzeżenia do pracy Gimnazjum AA. Uważają, że młodzi ludzie nie czują się dobrze w tej szkole oraz nie osiągają wyników na miarę ich możliwości. Ponad połowa uczniów kończących SP BB wybiera inną szkołę gimnazjalną, nie rejonową, pomimo bardzo wysokich wyników egzaminacyjnych Gimnazjum AA.

Sprawdzono, wykorzystując Kalkulator EWD Plus, jaka jest efektywność egzaminacyjna absolwentów tej szkoły podstawowej.

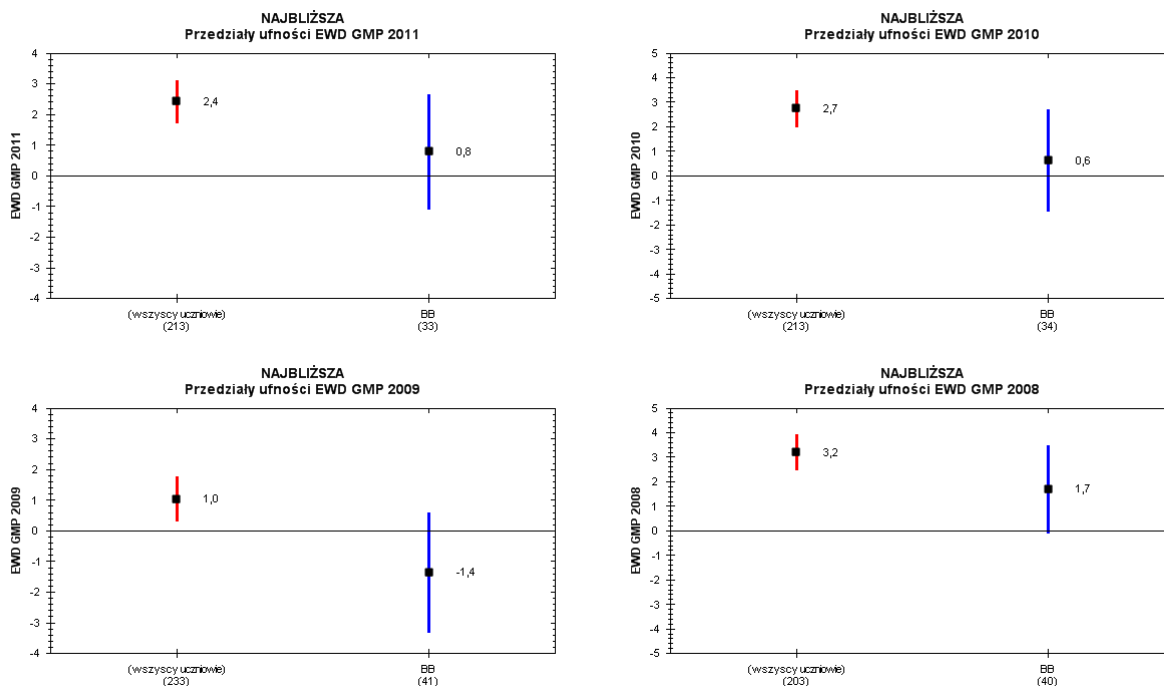




Rysunek 5. Efektywność egzaminacyjna uczniów kończących SP BB w porównaniu z efektywnością wszystkich uczniów kończących gimnazjum (część humanistyczna)

Na przestrzeni lat 2008–2011 można stwierdzić, że uczniowie kończący szkołę SP BB osiągają niższy wskaźnik EWD, niż pozostali uczniowie.

Niższe EWD absolwentów SP BB daje się zauważyć dla obu części egzaminu gimnazjalnego, zarówno w części humanistycznej, jak i matematyczno-przyrodniczej. Tendencja ta jest stała, nie zmienia się w latach.

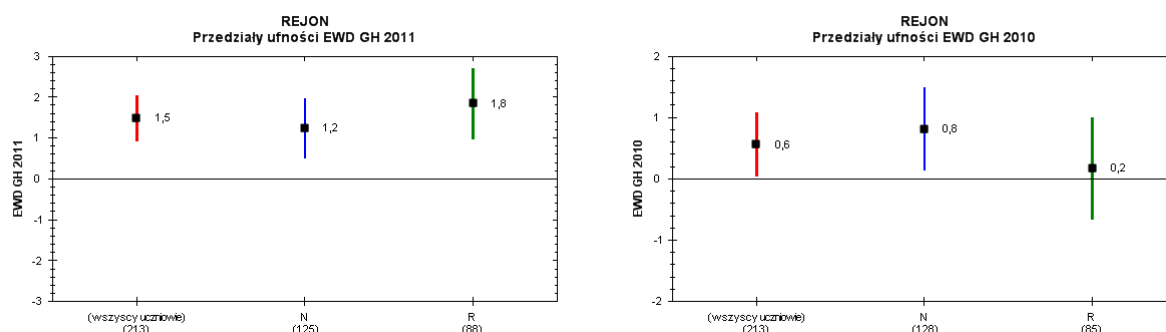


Rysunek 6. Efektywność egzaminacyjna uczniów kończących SP BB w porównaniu z efektywnością wszystkich uczniów kończących gimnazjum (część matematyczno-przyrodnicza)

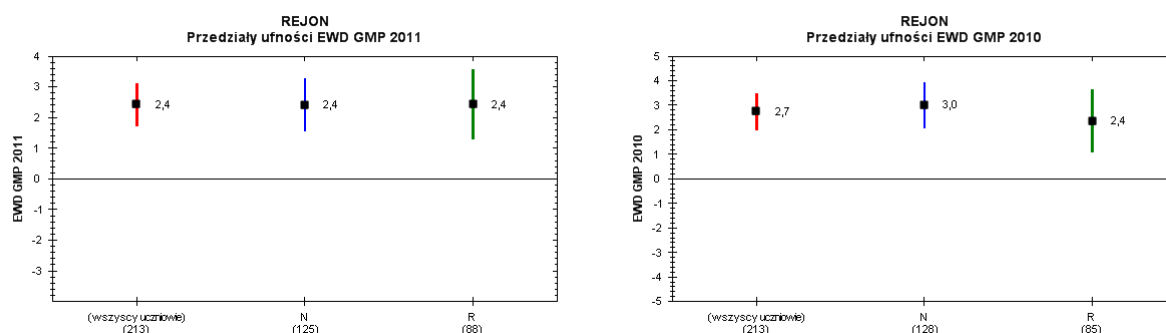
Skoro uczniowie ze szkoły SP BB mają niższy wskaźnik EWD ciekawe może być sprawdzenie edukacyjnej wartości dodanej dla wszystkich uczniów spoza rejonu w porównaniu z uczniami rejonowymi.

Wskaźniki EWD dla obu grup – uczniów rejonowych (R) i spoza rejonu (N) - sprawdzono dla egzaminu gimnazjalnego z lat 2010-2011.

## Część humanistyczna



## Część matematyczno-przyrodnicza



Rysunek 7. Porównanie wskaźników EWD dla uczniów z rejonu (R) Gimnazjum AA i uczniów spoza rejonu (N)

Z powyższych wykresów widać, że uczniowie osiągają taką samą efektywność bez względu na swój rejon szkolny. Tym bardziej mogą dziwić problemy uczniów z wielokrotnie już wymienianej szkoły SP BB.

### Podsumowanie

1. Ewaluacja zewnętrzna, wyniki egzaminacyjne oraz wskaźniki EWD skłaniają do wniosku, że Gimnazjum AA jest szkołą mocno skoncentrowaną na wyniku. Szkoła efektywniej pracuje z uczniami samodzielnymi, o wysokich wynikach na poprzednich etapach kształcenia, gorzej realizowane jest wspieranie przez szkołę uczniów słabszych i pozytywne ich motywowanie.

2. Szczególnie niepokojące wydają się efekty pracy z uczniami ze szkoły podstawowej BB – możliwe, że ci uczniowie bardziej są przyzwyczajeni do stylu pracy skoncentrowanym na uczniu, dlatego nie odnajdują się w Gimnazjum AA.

Pamiętajmy, odkryliśmy tylko przysłowiowy wierzchołek góry lodowej, dalej nie poradzimy sobie bez rozmowy, być może trudnej, w Gimnazjum AA. Szkoła ta jest przez wielu uznawana za szkołę bardzo dobrą, co mają potwierdzać wysokie wyniki egzaminacyjne i wysokie wskaźniki EWD.

Ale widać nie dla wszystkich uczniów – tym którzy przyszli ze szkoły SP BB też trzeba stworzyć odpowiednie warunki uczenia się.

Jak to zrobić, na razie pozostaje pytaniem otwartym.